VKG Wind tuulepargi detailplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalikkuse kaasamise koosolek

Lüganuse Rahvamajas

08.09.2026 kl 17.00-18.30

PROTOKOLL

Päevakava:

- Tervitus ja päevakava tutvustus. Marko Pomerants, moderaator.
- VKG ja VKG Wind tutvustus. Renee Joost (VKG Wind OÜ).
- Planeeringu protsessi ja KSH tutvustus, lühike ülevaade avalikustamisel tehtud ettepanekutest. Kristo Kiiker (Consultare OÜ), Pille Antons (ELLE OÜ), Piret Toonpere (LEMMA OÜ).
- Küsimused ja ettepanekud.

Koosolekul vastajad:

KOV-i esindaja: Liisa Maria Mihhailov

Dokumendi koostaja esindajad: Kristo Kiiker (Consultare OÜ – planeeringu koostaja), Pille Antons (ELLE OÜ – KSH koostaja), Piret Toonpere (LEMMA OÜ – müraekspert).

Arendaja esindaja: Renee Joost (VKG Wind OÜ).

Koosolekul planeeringu eelnõule ja KSH aruandele esitatud küsimused ja ettepanekud:

1. **küsimus**: Slaididel oli juttu et detailplaneering (edaspidi *DP*) on kooskõlas Lüganuse valla üldplaneeringuga (edaspidi *ÜP*). Vaadates ÜP tuulealasid, siis DP ala päris üks-ühele ei kattu. Miks?
   Planeeringu koostaja vastus: Kaardil näidatud kollane ala on ÜP-ga määratud tuuleala ehk tuulikud peavad paiknema kollase ala sees. VKG Wind planeeritavad tuulikud paiknevad kollase ala sees. Eriplaneeringut (edaspidi *EP*) ei algatatud, kuna ÜP-ga on tuulealad määratud.
2. **küsimus**. Kohaliku rahva arvamust ei ole küsitud. Lüganuse vald arendab palju. Mis on kogukonna hüve, mida saab tavaline inimene nendest arendustest? Vald saab raha, kuid mida saab kohalik elanik?
   Moderaatori vastus: tuulearendustest laekub tuulikutasu, mis sõltub tuuliku kõrgusest ja kaugusest – kui tuuliku tipukõrgus on kuni 250 m, on mõjupiirkond 2 km. Alates 250-meetrisest tipukõrgusest on mõjupiirkond 3 km. Tasu hulk sõltub elektritoodangust - sellest kuni 1% läheb jagamisele KOVi ja mõjupiirkonda jäävate eluruumi omanike vahel. Erinevad arendajad pakuvad ka täiendavaid hüvesid.
3. **küsimus.** Moderaator Pomerants ütles äsja, et tuulikul, mille kõrgus on kuni 250 m, on mõjuala 2 km ja kõrgusega üle 250 m, on mõjuala 3 km. Aruandes on muu info, räägitud on 1 km.

KSH koostaja vastus: 1 km ei ole mõjuala, vaid see on kaugus elamutest, kuhu tuulikuid ei planeerita. Üldjuhul sellel kaugusel saavutatakse müra normtasemetele vastavus, kuid see ei tähenda, et kaugemal müra ei kuule. 2 km ja 3 km on Eestis tuulikute talumistasu arvutamise alus.

4. **küsimus**. Riik on otsustanud seada talumistasu kuni 3 km kaugusele, seega on mõju tervisele sellisel kaugusel olemas. Makstakse kompensatsiooni inimesele mõju talumise eest.
   Moderaatori vastus: See tasu on poliitiline otsus, kuid sellel seadusel ei ole mõjudega otsest seost.
   KSH koostaja vastus: Tegu on lihtsustusega, mis ei ole otseselt seotud mõju kriteeriumitega. Me ei väida, et tuulepargi mõjuala ulatus on 1 km. Nt on tuulikud kaugemale näha. Igas mõjuvaldkonnas on mõjupiirkond erineva suurusega.
5. **küsimus**. Juriidiliselt on kõik korrektne, kuid mida saab teha tavainimene siis, kui mõju erineb prognoosist?
   Müraeksperdi vastus: siis on õigus kaevata vastavasse järelevalvet tegevasse asutusse. Mõju hindamisel tõesti me prognoosime mõju arvutuslikult. Selle prognoosi kontrollimiseks määratakse seirekohustus valdkondades, kus on piirväärtuste lähedast mõju oodata. Nt lähimate elamute juures kontrollmõõtmised. Kui rajatakse objekt ja prognoositi, et teie elamul ei saa varjutust esineda, kuid esineb, siis tuleb pöörduda objekti omaniku poole kaebusega. Kui omanik ei reageeri, siis kohaliku omavalitsuse ja Terviseameti poole, kes saab algatada järelevalvemenetluse ja teha ettekirjutuse, et viia olukord nõuetega vastavusse. Teatud valdkondades lähtutakse õigusaktide normidest. Varjutuse puhul on nõue seatud planeeringuga - kui palju tohib varjutust olla. Kui on probleem olemasoleva varjutusega, nt vanemas pargis, siis ei pruugi olla seatud kriteeriume.
6. **küsimus.** Tõite välja, et Sillamäe sadamast hakatakse tooma detaile. Kas see tee läheb Varja külast läbi?
   Planeeringu koostaja vastus: Planeeringualale kaks ligipääsu: põhjapoolne Tallinna-Narva maanteelt: Varja külatee, Kalmeistri - Soodumäe tee, Varja oru uudismaa tee; lõunapoolne Tallinna-Narva maanteelt: Kiviõli-Varja tee, uus tee, mis kulgeb paralleelselt gaasitorustikega.
7. **küsimus.** Slaididel oli kirjas rajamisjärgne seire. Kui pikalt ja mida seiratakse ja kes seiret teeb? Kuidas avalikkus saab teda seire tulemustest?
   Müraeksperdi vastus: müra osas on planeeringus seatud kohustuslikuks kõige lähemate elamute juures kontrollmõõtmine pärast tuulepargi rajamist. Seiret saab teha akrediteeritud labor ning seal on kindlad tingimused, millal (milliste tingimustega) mõõdetakse. Need on enamasti ööpäevased mõõtmised. Planeeringus seatakse kohustus esitada järelseire tulemused KOVile, elustiku osas Keskkonnaametile jne.
   KSH koostaja vastus: lisaks on planeeringus ette nähtud hukkunud lindude seire ja nahkhiirte seire, mille läbiviimine toimub Keskkonnaameti metoodika järgi ning tulemused esitatakse Keskkonnaametile, kes on valdkonnas järelevalvaja ja otsustaja.
8. **küsimus.** Ma ei pidanud silmas ühekordse mõõtmise pikkust, vaid seda, kui pikk on seireperiood. Ja kuidas saab kohalik elanik teada seire tulemustest?
   Müraeksperdi vastus: Müra osas tehakse pigem ühekordset mõõtmist, et hinnata, kas tuulepark vastab sellele, mida planeeringu koostamisel prognoositi – mõõtmise tulemus ei ole ajas muutuv tegur. Seire seotakse tihti kasutuslubadega, nt ei anna KOV enne kasutusluba kui kontrollmõõtmine on tehtud. Kui on kahtlus, et tuulepark on hakanud tegema rohkem müra, kui varem, siis võidakse teha ka hiljem mõõtmisi (nt Terviseameti ettekirjutusel).

9. **Küsimus.** Kas saab planeeringusse kirjutada, et järelseire tulemused peavad olema avalikustatud KOV kodulehel?
   Müraeksperdi vastus: Saame selle tingimuse planeeringusse sisse panna.
10. **küsimus.** Kui seirate ja kordusseirate jne, kas pärast on sellel ka muud tulemust?
    Müraeksperdi vastus: Hinnatakse selleks, et tuvastada, kas olulist mõju on – nt, et müra on rohkem kui tohib. Sel juhul müraallika valdaja – tuulepargi omanik – peab müratase vähendama, leidma lahendused. Linnustiku osas on sama – kui on oluline probleem, siis saab tuulepargile seada täiendavaid tingimusi. Kui esimene mõõtmine näitab, et sihtväärtust ületatakse, ja tuulepargi omanik ütleb, et rakendas meetmeid ja müra on nüüd väiksem, siis seda tuleb ka kontrollida.
11. **küsimus**. Ajakirjanduse põhjal toimus Sopi-Tootsi tuulepargis müra mõõtmine arendaja palvel ja ajal, mil tuult ei olnud. Seda, et tuulikud on kahjulikud, teavad kõik. Need tuulikud, mida praegu tehakse, ei ole kohalikule elanikule. VKG on palju saastanud piirkonda, tulud lähevad mujale. 4 aastat tagasi oli meeletu torm päikeseparkide rajamisele, kuid kasumlikkus läks üle ja tuuleparkidega tulevad ka sellised probleemid. Nendel põllumaadel, kus tuulikud on, ei hakka enam taimed kasvama, elustik sureb. Infraheli kohta on teadustööd ja uuringud, mida ei ole siin täna käsitletud. Purtses on täna väikesed tuulikud, kus on palju lindude laipu. Keskkonnasõbralik Lüganuse saatis vaide KOVile KSH mittevastavuse kohta.
    Müraeksperdi vastus: Sopi-Tootsi müra mõõtmise protokolli olen näinud, kuid ei ole selle objektiga seotud. Postimehe artikliga seoses – raske on leida mõõtmiseks hetki, kus on ideaalsed tuuleolud, seadmed on korras, allatuult saab mõõta ja et kõik tuulikud ka samaaegselt töötavad. Ilmselt seal oli selliseid kitsendusi. Infraheli – tuulikutel on suur osakaal madalsageduslikel heli osadel, sest peamine heli tuleb labade liikumisest läbi õhu. Tuulik kindlasti tekitab infraheli, kuid kas seda saab seostada tervisemõjudega? Kõige uuem ülevaade on koostatud Tartu Ülikooli poolt – kelle järeldus oli, et ei ole tuvastatud, et see oleks eraldi tervisemõju põhjustav. Müra üldiselt tekitab tervisemõju, seepärast me räägimegi, et oluline on normtasemete täitmine.
    Arendaja vastus: selleks, et elekter oleks olemas, on vaja seda toota.
    KOV vastus: saime Keskkonnasõbralik Lüganuse pöördumise kätte. See jõudis täna ning jõudsime sellega vaid põgusalt tutvuda. Anname kirjaliku vastuse.
12. **küsimus.** Teen ettepaneku arendajale või KOV-le, et tehakse seiret 1-2 aasta jooksul. Kohalikule elanikule ei peaks jätma ülesandeks esitada vaideid jne. See ülesanne peaks jääma arendajale.
    Müraeksperdi vastus: praegu on kirjas, et 6 kuu jooksul pärast tuulepargi valmimist tuleb teha kontrollmõõtmised. Kas mõtlete, et neid tuleks teha tihedamalt ja mitmeid kordi? Mina ei näe, et seda tuleks mitu korda teha. Püütakse leida kõige hullem olukord, allatuult mõõtmine.
13. **küsimus**. Jah, seirekava pikemaaegsem ja tihedam.
    Müraeksperdi vastus: kaalume seda.
14. **küsimus**. Arendaja, mida te siis teete kui tuult ei ole?
    Arendaja vastus: siis kasutame salvesteid ja gaasielektrijaamasid.
15. **küsimus**. Rääkisite kinnisvara väärtusele mõju hindamisest, mida on täpsemalt silmas peetud?
    KSH koostaja vastus: Eestis ei ole eriti varasemaid uuringuid või hindamisi varale avalduva mõju kohta. Oleme KSH aruandes seda mõju käsitlenud teiste riikide uuringute põhjal ning välja toonud järeldused – mõju varale võib olla, kuid seda ei saa hinnata väga konkreetselt.
16. **küsimus**. Praegu käimasolevates planeeringutes räägitakse maa väärtusest, kuid meil on elamud. Keegi ei taha seda maad osta. Tuuleparkidest on mõjutatud eelkõige hajaasustused, mitte

tiheasustused. Kas saab tuua välja eraldi mõju hajaasustuses ja tiheasustuses asuvatele elamutele?

KSH koostaja vastus: käsitlesime nii maakasutuse muutusest tulenevat mõju kui uuringute põhjal ka seda, kuidas võib kinnisvara väärtus muutuda. Hajaasustust ja tiheasustust ei ole võimalik nende uuringute põhjal välja tuua. Selleks on Eestis valim liiga väike ja kinnisvara hindasid mõjutavad ka muud tegurid.

17. **märkus**. Varja külast on sellel koosolekul ainult üks inimene – kohtumised peaksid toimuma inimestele lähemal.
18. **küsimus**. Merikotkas läheb sellelt alalt tõenäoliselt ära, kuid ei ole leitud süüdlast, kes raius pesapuu. Kui merikotkas ära ei lähe ning järelseirega leitakse laip, mis kompensatsioon talle siis tuleb?

    KSH koostaja vastus: ornitoloogid ja Keskkonnaameti linnustiku eksperdid kaaluvad, milline on mõju ja kui perspektiivikas see pesa üldse on. Kaalutakse läbi ka hüvitusmeetmed, mis ette nähakse. Mõjuhindajad seda ei otsusta.
19. **küsimus**. Arendajale ja KOV esindajale – kui mul ei õnnestu enda vara maha müüa, kas võtate vastutuse?

    KOV vastus: vald kellegi kinnisvara ostma ei hakka. Võimalikke mõjusid kompenseerib talumistasu.

    Arendaja vastus: meie ei kompenseeri vara.
20. **küsimus.** Miks me peame taluma teie tuulikuid?

    Arendaja vastus: see on ÜP kohane tuulepargi ala, me ei tule tuulikutega lähemale kui 1 km elamust.
21. **küsimus**. Kui on konstateeritud, et tuulepark tõenäoliselt vähendab kinnisvara väärtust, siis mis me selle teadmisega edasi teeme? Kui tuleb kollektiivne vaie, et kinnisvarahinnad on langenud, mis siis saab? KOV ja arendaja ei kompenseeri.

    Moderaatori vastus: sellele ei ole head vastust.
22. **küsimus**: Kui vald tegi ÜP-d, siis ei osanud keegi mõelda 200 m kõrgustest tuulikutest. Aidus on 180-185 m tuulikud ja ka need on kuulda ja tunda. Et on 1 km vahet jäetud elamutega, on mõnitamine. ÜPs ei ole kõrguspiirangut seatud. ÜPs määrati tuulealad uuringu käigus, kas seal on maksimaalne kõrgus määratud?

    KOV vastus: kui ÜP-s on kõrguspiirang seatud, siis see on 300 m. ÜP on avalikult kättesaadav KOVi kodulehel.
23. **küsimus**. Endiselt väidan, et DP ala on suurem kui ÜP tuuleala.

    Planeeringu koostaja vastus: DP ala on kujutatud katastripiiride järgi. Tuulikute asukohad peavad mahtuma ÜP tuuleala piiresse.
24. **küsimus**: ÜP järgi on kollane ala palju ulatuslikum. Miks ei ole planeeringuga lõuna poole liigutud, kaugemale elamutest?

    KOV vastus: DP alal on VKG-l omandiõigus, lõuna pool on teistel arendajatel arendushuvi.

Koosoleku juhataja: Marko Pomerants
Koosoleku protokollija: Mari Raidla